

บทที่ 2

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

การ์ตูน (Cartoon) มาจากภาษาอิตาเลียนว่า คาร์โทเน (Cartone) และภาษาละตินเรียกว่า ชาร์ตา (Charta) มีความหมายว่ากระดาษ (Paper) ตามความหมายที่เป็นที่เข้าใจกันคือการเขียนภาพลงบนกระดาษหนาหนัก ในสมัยแรก ๆ ของการ์ตูนเป็นเพียงการออกแบบเพื่องานเขียนภาพบนผนังปูนเปียก เฟรสโก (Fresco) และทำลวดลายบนม่าน หรือภาพสีน้ำมัน ตลอดจนเขียนภาพประกอบประดับกระจกและลายกระเบื้องเคลือบสีโมเซอิก (Mosaic) (สุรางค์รัตน์ ๗ พัทลุง 2520 : 11)

ความหมายและประเภทของการ์ตูน

คินเดอร์ (1959:399) กล่าวถึงความหมายของการ์ตูนว่า เป็นภาพที่ผู้อ่านสามารถจะตีความหมายได้จากสัญลักษณ์ที่มีอยู่ และส่วนใหญ่จะเป็นภาพที่เกินจริงเพื่อการสื่อความหมายหรือเสนอแนวความคิด เห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่ทันสมัย ตัวบุคคล หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ทันที

ซอร์ส (1960:193) ได้อธิบายว่า การ์ตูน ได้แก่ ภาพวาด สัญลักษณ์ หรือภาพล้อเลียน หรือเสียดสีบุคคล สถานที่ สิ่งของ หรือเรื่องราวที่น่าสนใจทั่วไปในปัจจุบัน

วิทิต และซูลเลอร์ (1962:154) ได้อธิบายความหมายของการ์ตูนว่า เป็นสิ่งจำลองความคิดของบุคคล หรือจำลองมาจากสถานการณ์ที่มีอิทธิพลต่อความเห็นของคนทั่วไป การ์ตูนทำให้คนได้เข้าใจถึงความคิด เข้าใจถึงเรื่องราวต่าง ๆ และในเวลาเดียวกันการ์ตูนก็ทำให้เกิดความรู้ลึกซึ้งยิ่งขึ้นไปด้วย

สมพงษ์ ศิริเจริญ และคนอื่น ๆ (2506 : 53) ก็ได้เห็นด้วยกับคำอธิบายของวิทิต และซูลเลอร์ และได้กล่าวว่าการ์ตูนเป็นสัญลักษณ์ที่ใช้เป็นตัวแทนของบุคคล แนวคิดหรือสถานการณ์ และสร้างขึ้นสำหรับชักจูงความคิดของคน

กินเตอร์ (1959:152) ได้จำแนกการ์ตูนออกเป็นสองประเภท คือ การ์ตูนธรรมดา (Cartoon) และการ์ตูนเรื่อง (Comic Strips)

การ์ตูนธรรมดา (Cartoon) ได้แก่ ภาพวาดสัญลักษณ์หรือภาพล้อเลียนเสียดสีบุคคล สถานที่ สิ่งของ หรือเรื่องราวที่น่าสนใจทั่วไป (Shores. 1960:193) ส่วนการ์ตูนเรื่อง (Comic Strips) นั้นหมายถึงการ์ตูนธรรมดาหลาย ๆ ภาพ ซึ่งจัดลำดับเรื่องราวให้สัมพันธ์ การ์ตูนทำให้คน เข้าใจถึงความคิดต่าง ๆ เข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ที่นำเสนอและในขณะเดียวกัน ก็ก่อให้เกิดความขบขันไปในตัวด้วย (Wittich and Shuller. 1957:134-135) จากที่กล่าวมาแล้วพอที่จะกำหนดลักษณะใหญ่ ๆ ของการ์ตูนได้ดังนี้ คือ (นิพนธ์ สุขปรีดี 2518:62)

1. มีรายละเอียดน้อย
2. ใช้สัญลักษณ์ที่คนทั่วไปรู้จักดี
3. สามารถสื่อความหมายให้เข้าใจได้รวดเร็ว

สำหรับรูปแบบของภาพการ์ตูนนั้น ไม่ว่าจะ เป็นการ์ตูนธรรมดาหรือการ์ตูนเรื่องก็ตาม ถ้าพิจารณาตามคตินิยมทางศิลปะของนักเขียนการ์ตูนแล้ว จะพบว่า มีลักษณะใหญ่ ๆ อยู่สองแบบ คือ

1. แบบเลียนของจริง (Realistic Type) เป็นการเขียนภาพให้มีลักษณะใกล้เคียงความเป็นจริงในธรรมชาติ ทั้งในเรื่องสัดส่วน รูปร่าง ลักษณะต่าง ๆ ท่าทาง และสภาพแวดล้อม ภาพแบบนี้มีลักษณะใกล้เคียงกับความเป็นจริงมาก แต่ไม่ถึงกับเป็นภาพวาดเหมือนจริง

ลักษณะภาพการ์ตูนแบบเลียนของจริง (Realistic Type) พบมากในการ์ตูน

เรื่องของอเมริกา หนังสือพิมพ์บางฉบับได้นำภาพการ์ตูน เรื่องเลียนแบบของจริงตัดตอนมาลงพิมพ์ในหนังสือของตน เพื่อให้ผู้อ่านติดตามอ่านทุกวัน เช่น หนังสือพิมพ์บางกอก เวิลด์

(Bangkok World) มอเดสตี เบลส (Modesty Blaise) ของปีเตอร์ โอ ดาวเนล

(Peter O'Donnell) มาตีพิมพ์ นอกจากนี้ยังมีการพิมพ์ภาพการ์ตูน เป็นเล่ม โดยเฉพาะ

เป็นการ์ตูนเรื่อง เกี่ยวกับนิทานของไทยและต่างประเทศ เช่น เกี่ยวกับวรรณคดี ประวัติศาสตร์

และสารคดี เป็นต้น ดังตัวอย่างที่แสดงไว้ในภาพประกอบ 1

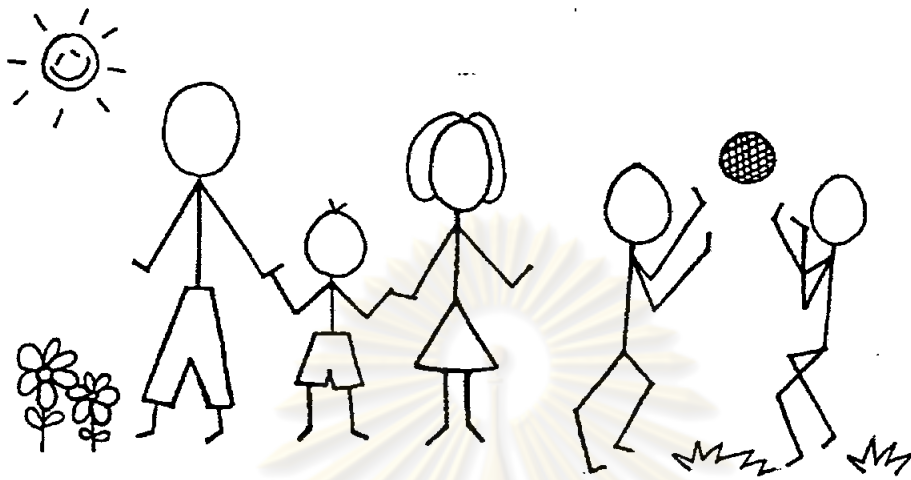
ภาพประกอบ 1 ภาพแบบเขียนของจริง

12. แบบล้อของจริง (Cartoon Type) เป็นภาพที่เขียนบิดเบือนไปจากความเป็นจริง มักเน้นเฉพาะลักษณะเด่น ๆ หรือที่สำคัญ ๆ มีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะให้เป็นการล้อเลียน และให้เกิดอารมณ์ขันแก่ผู้อ่าน เช่น การ์ตูนของ วอลท์ ดิสนีย์ ซึ่งเขียนภาพล้อหนูในการ์ตูนเรื่อง "มิกกี้เมาท์" ล้อเบ็ดในเรื่อง "ไดมอนด์คัท" ล้อคนกับสุนัขในเรื่อง "ทรามวีย์กับไอ้ดวบ" เป็นต้น (สมิคร ผลจำรูญ 2522:25) ในหนังสือพิมพ์ก็มีการ์ตูนแบบนี้เพื่อล้อการเมือง เช่น หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เรื่องผู้ใหญ่มากับทุ่งหมาเมิน ของ ชัย ราชวัตร, หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ เรื่องปลัดเกลี้ยงคนเก่ง ของ แอ๊ด เดลินิวส์ เป็นต้น ดังตัวอย่างที่แสดงไว้ในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 ภาพแบบล้อของจริง

ยังมีการดูอีกแบบหนึ่งซึ่งเขียนเป็นภาพลายเส้น เรียกว่า "การดูโครงร่าง" หมายถึง ภาพวาดลายเส้นขาวดำง่าย ๆ มีสัดส่วนลักษณะผิดไปจากของจริง (สุวิษ แทนปั้น 2517:5) ภาพชนิดนี้ใช้เป็นการประกอบการสอนในฐานะ เป็นสัญลักษณ์ของรูปภาพ ซึ่งเป็นที่เข้าใจกันระหว่างครูกับนักเรียน ไม่ได้เน้นเรื่องความเหมือนจริง ภาพแบบนี้เรียกว่า "ภาพก้านไม้ขีด" (Match Stick) ซึ่งไม่ต้องเกี่ยวข้องกับการแสดงความคันลึกของภาพ อาจใช้เส้นโดยเขียนลงกระดาษคำเลยหรือวาดลงบนกระดาษคิดหน้าขึ้นให้นักเรียนดูก็ได้ (เรืองลักษณ์ มหารัตนิจฉัยมนตรี 2517:98) ภาพการดูโครงร่างได้แสดงไว้ในภาพประกอบ ๓

ภาพประกอบ 3 การ์ตูนโครงร่าง

จากการสำรวจตลาดหนังสือการ์ตูนในเมืองไทยในปัจจุบัน พบว่าตลาดหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชนได้รับความนิยมสนใจจากบุคคลทุกเพศ วัย โดยเฉพาะหนังสือการ์ตูนนั้นเป็นที่นิยมอย่างมาก และจากการสำรวจพบว่า รูปแบบของหนังสือการ์ตูนนั้น ได้มีวิธีการเสนอเนื้อหาต่าง ๆ กัน บางฉบับใช้วิธีเล่าเรื่องประกอบภาพที่ละเอียดตลอดเรื่อง คือ มีลักษณะเป็นการบรรยาย และบางฉบับใช้วิธีผูกเป็น เรื่องแบบการสนทนาของตัวละครทำให้น่าสนใจขึ้น บางฉบับใช้วิธีผสมกันระหว่างสองวิธีแรกดังกล่าว

เกี่ยวกับประเภทของหนังสือการ์ตูนนั้น ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องการ์ตูนได้จัดแบ่งประเภทของการ์ตูนตามลักษณะดังนี้ (การ์ตูน: ศิลปะของอารมณชั้น 2518:37)

1. การ์ตูนการเมือง (Political Cartoon, Caricature)
2. การ์ตูนประกอบเรื่อง (Illustrated Cartoon)
3. การ์ตูนสั้นเป็นตอน ๆ (Cartoon Strips) ซึ่งเป็นการตูนซ้ำขั้นรูปเดียวจบ อาจเป็นการตูนเงียบ หรือมีคำพูดแบบสนทนาหรือคำบรรยายประกอบก็ได้
4. การ์ตูนเรื่องยาว (Comic, Serial Cartoon)

5. การ์ตูนโฆษณา (Commercial Cartoon)
6. การ์ตูนเคลื่อนไหว (Animation Cartoon)
7. การ์ตูนล้อเลียนบุคคล (Critical Cartoon)
8. การ์ตูนประกอบการศึกษา (Visual-Aid Cartoon)
9. การ์ตูนโทรทัศน์ (Television Cartoon)
10. การ์ตูนแบบ (Pattern Cartoon)

เซอร์ริแดนผู้เขียนเรื่อง การ์ตูนและนักวาดการ์ตูน (Comic and Their Creators) ได้แบ่งชนิดของการ์ตูนพร้อมทั้งยกตัวอย่างการ์ตูนเรื่องต่าง ๆ ประกอบไว้ดังนี้ (Becker 1962:459-506)

1. หนังสือการ์ตูนที่เกี่ยวกับชีวิตการแต่งงาน (Married Strip) เช่น เรื่อง เดอ กัมป์ (The Gumps), มิสเตอร์ และมิสซิส (Mr. and Mrs.)
2. หนังสือการ์ตูนที่เกี่ยวกับการผจญภัย (Adventures) เช่น เรื่อง ดิค เทรซี (Dick Tracy)
3. หนังสือการ์ตูนที่เกี่ยวกับเด็กหญิง (Girl Strip) เช่น เรื่อง เบตตี้ (Betty), เดอ ทอลเลอร์ (The Toiler)
4. หนังสือการ์ตูนที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์มหัศจรรย์ (Fantastic) เช่น เรื่อง บัคโรเจอร์ (Buck Roger), แฟลช กอร์ดอน (Flash Gordon), ซูเปอร์แมน (Superman)
5. หนังสือการ์ตูนเรื่องสั้น ๆ (Panel Comic) เช่น เรื่อง เชื่อหรือไม่ (Believe it or not)

นอกจากนี้ สมาคมการศึกษาเกี่ยวกับเด็กแห่งอเมริกา (Child Study Association of America) ได้สำรวจหนังสือการ์ตูนใน ค.ศ. 1943 และแบ่งการ์ตูนออกเป็น 10 ชนิด คือ

1. เรื่องผจญภัย (Adventures)
2. เรื่องการผจญภัยในความคิดฝัน (Fantastic Adventure)
3. เรื่องอาชญากรรมและการสอบสวน (Crime and Detective)
4. เรื่องชีวิตจริงและประวัติบุคคล (Real Stories and Biography)
5. เรื่องการผจญภัยในป่า (Jungle Adventure)
6. เรื่องการ์ตูนสัตว์ (Animal Cartoon)
7. เรื่องตลกขบขัน (Fun and Humor)

8. เรื่องเกี่ยวกับความรัก (Love Interest)
9. เรื่องจากวรรณคดี (Retold Classic)
10. เรื่องของสงคราม (War)

ความชอบและความสนใจของเด็กที่มีต่อหนังสือการ์ตูน - 5) *30m 12.12*

หนังสือการ์ตูนเหมาะที่จะทำเป็นหนังสือสำหรับเด็ก โดยทำเป็นหนังสือที่ใช้ประกอบหลักสูตรในระดับชั้นประถมศึกษา และมีมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งนี้ เพราะหนังสือการ์ตูนนั้นดูง่าย เข้าใจง่ายและเรียกร้องความสนใจของนักเรียนได้ดีกว่าหนังสือที่มีแต่ข้อความและตัวอักษรเพียงอย่างเดียว ผู้เขียนสามารถสอดแทรกความรู้ ความคิด และคุณธรรมต่าง ๆ ที่ต้องการปลูกฝังให้เกิดในตัวนักเรียนไว้ในภาพและหนังสือการ์ตูนนี้ได้เป็นอย่างดี (ชม ภูมิภาค ม.ป.ป.: 143-144)

โดยธรรมชาติแล้ว หนังสือการ์ตูนมีบางสิ่งบางอย่างที่หนังสืออื่นไม่มี และบางทีก็ไม่สามารถมีได้ คือ ผู้อ่านเข้าถึงได้ง่าย โดยไม่มีข้อขัดแย้งใด ๆ ทั้งสิ้น ต้องการความพยายามในการอ่านน้อยที่สุด เรื่องราวถูกเล่าด้วยภาพ และคำบรรยายที่อ่านได้ง่าย ๆ อีกเพียงไม่กี่คำ คำศัพท์พิเศษที่จะใช้อธิบายเหตุการณ์ในเนื้อเรื่องเกือบไม่มีความจำเป็นต้องใช้เลย (Frank 1954:247) แต่ก็มีได้หมายความว่า หนังสือการ์ตูนจะไม่เพิ่มพูนความรู้ด้านคำศัพท์ให้กับเด็ก ธอร์นไคค์ (1941:110-113) ได้ศึกษาคำศัพท์ในหนังสือการ์ตูนฉบับหนึ่ง พบว่า มีคำศัพท์ต่าง ๆ กันถึง 10,000 คำ เด็กที่อ่านการ์ตูนเดือนละเล่มนั้น ในหนึ่งปีเขาจะได้อ่านคำศัพท์มากเป็นสอง เท่าของคำศัพท์ที่มีอยู่ในหนังสือวิชาการอ่าน

เด็กที่อ่านหนังสือการ์ตูนมักมีความรู้สึกว่าเป็นตัวเอกของเรื่อง เป็นผู้มีความสามารถในการต่อสู้กับอุปสรรค ความมีบั้นต่าง ๆ รวมทั้งความอยู่ดีมีสุขของมนุษย์ หนังสือการ์ตูนสามารถทำให้เด็กที่อ่อนแอ ชี้อลาด กลายเป็นผู้ที่เก่งกล้าได้ นอกจากนี้ เด็กยังสามารถเข้าใจเรื่องราวและความหมายจากภาพในหนังสือการ์ตูนมากกว่าหนังสืออ่านทั่วไป ด้วยเหตุผลดังกล่าว เด็กจึงมีความสนใจในการอ่านหนังสือการ์ตูน (ประเสริฐ มาสุปรีดี 2522:15)

จากผลรายงานการสำรวจความสนใจและรสนิยมในการอ่านของเด็กและเยาวชนไทย ซึ่งกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2520:35) ได้รายงานว่าหนังสือการ์ตูนเป็นหนังสือที่

เด็กนักเรียนในชั้นประถมศึกษาชอบมากที่สุด มีจำนวนถึงร้อยละ 96.48 และนักเรียนมัธยมชอบอ่านถึงร้อยละ 94.91 จากรายงานดังกล่าวทำให้ทราบว่าเด็กนักเรียนถึงแม้จะเข้าโรงเรียนมัธยมแล้วก็ตาม ยังมีความสนใจในการอ่านหนังสือการ์ตูนเป็นอย่างมาก ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากหลักที่ว่า คนทั่วไปย่อมสนใจภาพของคนและสิ่งที่ใกล้ชิดกับตัวเองมากกว่าสิ่งที่อยู่ไกล ถ้าจะได้อภิปรายถึงลักษณะของผู้ชมภาพยนตร์ ซึ่งภาพยนตร์นั้นก็คือ ภาพหลาย ๆ ภาพเคลื่อนไหวติดต่อกัน จึงทำให้ผู้ชมเห็นกริยาอาการ ผู้ชมภาพยนตร์บางคนดูสนุก บางคนดูไม่สนุก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าผู้ชมนั้นเอาใจของตนเองเข้าไปผูกพันในเรื่องภาพยนตร์มากน้อยเพียงใด (กำธร สติรกุล 2515:156) อาจกล่าวสรุปได้ว่า

1. คนทั่วไปย่อมสนใจภาพที่เคลื่อนไหว สิ่งที่มีอาการมากกว่าภาพที่อยู่นิ่ง ๆ

ในประการนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ วิป เบ็ล (Gertrude Wipple อ้างจาก วุฒิ แครสังข์ 2514 : 10-11) ที่ว่าภาพที่แสดงการเคลื่อนไหว เด็กนักเรียนประถมศึกษาจะมีความสนใจสูง

2. คนสนใจภาพที่แปลกกว่าปกติ

สำหรับสาเหตุที่เด็กชอบหนังสือการ์ตูนนั้น ทั้งนี้ เนื่องมาจากคุณลักษณะที่สำคัญของหนังสือการ์ตูนนั่นเอง กล่าวคือ การ์ตูน (Burton 1955:73-75)

1. อ่านแล้ว เข้าใจง่าย เพราะไม่ต้องอ่านทุกตัว เพียงแต่มองดูภาพและอ่านเพิ่มเติมอีกเล็กน้อยก็สามารถเข้าใจเรื่องได้ เด็กที่อ่านหนังสือเก่งหรือไม่เก่งก็ชอบอ่านหนังสือการ์ตูน เด็กที่ไม่เก่งชอบอ่านมากกว่า เพราะอ่านหนังสือในชั้นไม่ทันเพื่อน

2. อ่านแล้ว เข้าใจความทันที เพราะเรื่องแสดงชัดอยู่ในภาพแล้ว ไม่ต้องคิดมาก การ์ตูนจึงเหมาะสำหรับเด็กที่ไม่ค่อยชอบใช้จินตนาการมาก

3. เนื้อเรื่อง เหมาะกับวัฒนธรรมเด็ก เล็กและวัฒนธรรมของเด็กก่อนวัยรุ่น แม้ว่าจะมีเนื้อเรื่องต่าง ๆ กัน หนังสือการ์ตูนก็ล้วนมีเรื่องลึกลับ ตื่นเต้น การผจญภัย จึงทำให้เด็กสนใจมากขึ้น

4. เด็กมักถือ เรื่องราวในการ์ตูน เป็น เรื่องจริง

5. เด็กมักคิดว่าคนมีสองพวก คือ พวกดีและพวกเลว

6. เด็กมักชอบความ เก่งกล้าสามารถของตัวละครในการ์ตูน

7. หนังสือการ์ตูนหาง่ายและราคาถูก

หนังสือการ์ตูน นับได้ว่ามีอิทธิพลต่อ เด็ก ๆ เป็นอย่างมาก จากการศึกษาเกี่ยวกับเด็กระดับประถมศึกษาในรัฐไอโอวา ปรากฏว่า สิ่งที่เด็กชอบมากที่สุดหนังสือพิมพ์คือ การ์ตูน (Lynees. 1950:18) ในสหรัฐอเมริกา นั้น เด็กระดับประถมศึกษาให้ความสนใจในหนังสือการ์ตูนไม่แตกต่างกันเลย ไม่ว่า เด็กหญิงหรือเด็กชายต่างก็รู้สึกว่าการอ่านหนังสือการ์ตูน เป็นการพักผ่อนที่ดีมาก แม้แต่เด็กชั้นมัธยมก็ชอบอ่านหนังสือการ์ตูนไม่น้อยกว่ากัน เลย

พิทแมน (1958:238) ได้ศึกษาอิทธิพลของหนังสือการ์ตูนที่มีต่อเด็กปรากฏผลว่า หนังสือการ์ตูนมีอิทธิพลต่อเด็ก โดยสามารถเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพของเด็กได้อย่างมาก นักเรียนที่อ่านหนังสือซ้ำ หรือเด็กที่ไม่อยากเรียน ตลอดจนนักเรียนที่เกเรยอมได้ประโยชน์จากการอ่านหนังสือการ์ตูน เรื่อง เพราะการ์ตูน เรื่อง เป็นสิ่งที่น่าสนใจ และจัด เป็นกิจกรรมพิเศษสำหรับนักเรียน เป็นรายบุคคลได้ เหมาะสมตามความต้องการอีกด้วย

ไซนส์ และ เมอร์เกอร์ (1944:238) ก็ได้กล่าวไว้ว่าภาพการ์ตูน เป็นสิ่งเร้าความสนใจที่สำคัญในการเรียนการสอน ตัวอย่างเช่น การสอนวิชาภาษาต่างประเทศในโรงเรียนเบนจามิน แฮร์ริสัน รัฐนิวเจอร์ซีย์ ปรากฏว่า การ์ตูนที่ถูกเลือกจากนิตยสารฝรั่งเศส สามารถสร้างความสนใจในการเรียนศัพท์ และความเชื่อมั่นในการใช้ภาษาฝรั่งเศสของนักเรียนได้เป็นอย่างดี (สุวิทย์ แทนปิ่น 2517:2)

เมเรดิธ และแลนดิน (1957:13) กล่าวถึงการดูไว้ในหนังสือ "100 กิจกรรมสำหรับเด็ก" ว่า การ์ตูนการเมืองจะบรรยายเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ เช่น การ์ตูนที่เกี่ยวกับสงครามปฏิวัติ ชีวิตการผจญภัยของโคลัมบัส หรือ เรื่องเกี่ยวกับประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกา เป็นต้น การ์ตูนเรื่องในหนังสือพิมพ์รายวันก็เสนอให้ทราบถึงความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเรื่องราวน่ารู้ทั่วไป ซึ่งอาจนำมาให้นักเรียนศึกษาหาความรู้ได้ สิ่งเหล่านี้จะมีคุณค่าอย่างมาก ถ้าหากได้พิจารณาให้ตักก่อนนำมาใช้เป็นสื่อประกอบการสอน เพราะนักเรียนการ์ตูนย่อมจะ เสนอทั้งความคิดเห็นที่ขัดแย้งและสนับสนุนไว้หลายแง่หลายมุม ครูจึงต้องพิจารณาเฉพาะ เรื่องที่ดี ๆ เหมาะสมและเป็นประโยชน์สำหรับนักเรียนให้มากที่สุด

เกี่ยวกับความสนใจในการ์ตูนของเด็กนี้ สานิตย์ ภายภาค (2517:11) ได้กล่าวว่า เด็กเล็กจะชอบภาพที่มีลักษณะลอยเส้นและเป็นแบบง่าย ๆ เมื่อโตขึ้นจะชอบภาพเหมือนจริง

เช่น ภาพถ่าย ภาพที่มีรายละเอียดและมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ดังที่ปรากฏอยู่ในการวิจัยของ เวอร์นอน (1856:18-19) ซึ่งได้ทำการศึกษาทัศนคติของเด็กที่มีต่อภาพคนและภาพสัตว์ เวอร์นอน ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็กว่า "ภาพสำหรับเด็กควรสร้างเป็นแบบง่าย ๆ ชัดเจน เด็กยิ่งเล็กเท่าใดก็จะยิ่งต้องการภาพประกอบมากขึ้นเท่านั้น ภาพที่ใช้ประกอบอาจจะ เป็นภาพวาดลายเส้นเน้นเฉพาะลักษณะที่เด่น ๆ จริง ๆ ส่วนรายละเอียดต่าง ๆ นั้น ค่อยเพิ่มขึ้นตามลำดับ และพัฒนาการของเด็ก"

แซฟเฟอร์ (1965:59) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสนใจของเด็ก พบว่า โดยเฉลี่ย เด็กจะเริ่มเข้าใจและตีความหมายของภาพที่เกี่ยวข้องกับนามธรรมได้ตั้งแต่อายุ 13 ปี ขณะที่เด็กจะเข้าใจสัญลักษณ์ของภาพได้ก็ประมาณระดับประถมศึกษาตอนปลาย (สุวิษ ทัศนีย์ 2517:8 อ้างอิงมาจาก Schaffer) วิชาวิทยาศาสตร์เป็นวิชาที่ต้องใช้สัญลักษณ์มาก ฉะนั้น การสอนวิชาวิทยาศาสตร์จึงควรมีการเขียนภาพการดูประกอบภาพ เพื่อให้เด็กได้เห็นรูปร่างลักษณะของสิ่งที่ จะเรียนได้

การวิจัยเกี่ยวกับความสนใจของเด็กที่มีต่อหนังสือการ์ตูน

เกี่ยวกับความสนใจของเด็กที่มีต่อหนังสือการ์ตูนนั้น ได้มีผู้วิจัยไว้มากมาย เช่น ฮิลเดรท (1958:525) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสนใจในการอ่านหนังสือของเด็กชายและเด็กหญิง โดยทำการวิจัยกับเด็กอายุ 6-16 ปี ในประเทศอังกฤษ ปรากฏว่า เด็กผู้ชายและผู้หญิง ร้อยละ 95 สนใจอ่านหนังสือการ์ตูน และไซเนล (1961:219) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการอ่านหนังสือการ์ตูนของเด็กระหว่างอายุ 5-10 ปี ซึ่งพบว่า เด็กที่มีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 8-10 ปี สนใจอ่านหนังสือการ์ตูนแทบทั้งสิ้น ซึ่งผลการวิจัยนี้ได้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มิต (1963:709) ที่ได้ศึกษาความสนใจในการอ่านหนังสือการ์ตูนของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 248 คน โดยการสัมภาษณ์ ปรากฏว่า เด็กที่มีอายุประมาณ 8 ปี สนใจการอ่านหนังสือการ์ตูน โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการผจญภัยและผลการวิจัยของ เกเซล (1966:317) ก็ได้ผลคล้ายคลึงกับการวิจัยของ ไซเนล และมิต

สำหรับประเทศไทยนั้น ดำรง เพชรพลา (2504:79) ได้ศึกษาความสนใจในการอ่านของเด็กชายและเด็กหญิง โดยใช้เด็กอายุ 9-10 ปี เป็นกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏว่า

013289

118-2799-20

เด็กชายและเด็กหญิงต่างมีความสนใจในการอ่านหนังสือการ์ตูนเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่อง ความสนใจในการอ่านหนังสือการ์ตูนของเด็กที่ลาวรรณ โยมเฉลา (2504: 75) ทำการวิจัยโดยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย เป็นกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏว่า เด็กทั้งสองเพศต่างก็สนใจในการอ่านหนังสือการ์ตูนทั้งสิ้น เพียงแต่มีความแตกต่างกันในประเภทที่ตนชอบเท่านั้น

สุวนิช ศรีสง่า (2516:54-69) ได้ศึกษาความสนใจในการอ่านหนังสือการ์ตูนของนักเรียนอายุ 8-10 ปี เมื่อปีการศึกษา 2515 เพื่อศึกษานักเรียนมีความสนใจในการอ่านหนังสือการ์ตูนประเภทใดบ้าง และความสนใจในการอ่านหนังสือการ์ตูนของนักเรียนเหล่านั้นแตกต่างกันตามเพศ อายุ ลำดับการเกิด และอาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครองหรือไม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 3, 4 และ 5 ของโรงเรียนประถมสาธิต ปีการศึกษา 2515 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 662 คน รวบรวมข้อมูลด้วยวิธีสัมภาษณ์เด็กแต่ละคนด้วยแบบสอบถามความสนใจในการอ่านหนังสือการ์ตูนพร้อมด้วยหนังสือการ์ตูนและรูปภาพการ์ตูน รวม 10 ประเภท

ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ ระดับอายุ ลำดับการเกิดและอาชีพของบิดามารดา หรือผู้ปกครองต่างกัน มีความสนใจในการอ่านหนังสือการ์ตูนต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่านักเรียนในกลุ่มตัวอย่างสนใจการ์ตูนประเภทตลกขบขันทั่ว ๆ ไปมากที่สุด รองลงมาคือ การ์ตูนเกี่ยวกับผี และสัตว์ประหลาด การ์ตูนที่นักเรียนสนใจน้อยที่สุดคือ การ์ตูนเกี่ยวกับความรัก สำหรับความสนใจในการอ่านหนังสือการ์ตูนของนักเรียนที่มีระดับอายุต่าง ๆ นั้น ปรากฏว่า นักเรียนอายุ 8 ปี สนใจการ์ตูนประเภทวรรณคดี หรือนิทานมากที่สุด นักเรียนอายุ 8-10 ปี สนใจการ์ตูนตลกขบขันมากที่สุด และนักเรียนอายุ 8, 9 และ 10 ปี สนใจการ์ตูนเกี่ยวกับความรักน้อยที่สุด

การที่การ์ตูนตลกขบขันได้รับความนิยมจากเด็กมากนั้น แสดงว่าการ์ตูนตลกขบขันทั่ว ๆ ไปที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวันของเด็กครองใจเด็กเป็นอันมาก เพราะธรรมชาติของเด็กนั้นปกติจะเห็นทุกสิ่งทุกอย่าง เป็นเรื่องน่าขันไปหมด เมื่อมีผู้นำเรื่องธรรมดามาทำให้ขบขันเด็ก ๆ จึงชอบและอารมณ์ขันยังทำให้เด็กมีอารมณ์ร่วมกันได้ด้วย ดังที่ ฮิตัน (1957:17)

กล่าวถึงเด็กคนหนึ่งซึ่งให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับอารมณ์ขันของการ์ตูนว่า การ์ตูนจะทำให้คนเราได้หัวเราะ คนเราจึงหัวเราะในภาษาเดียวกันได้

สมิคร ผลจำรูญ (2522:74-76) ได้ศึกษารูปแบบของภาพการ์ตูนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้และความชอบแบบของภาพการ์ตูน โดยจำแนกตามเพศ ระดับชั้น กลุ่มอายุ และความสัมพันธ์ระหว่างความชอบแบบภาพการ์ตูนกับผลการเรียนรู้ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 พบว่านักเรียนที่มีเพศและกลุ่มอายุต่างกัน แม้จะศึกษาจากการ์ตูนต่างแบบกัน ก็มีผลการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน แต่ระดับชั้นที่ต่างกันทำให้มีผลการเรียนรู้ต่างกัน แม้จะศึกษาจากการ์ตูนต่างแบบกัน ก็มีผลการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน แต่ระดับชั้นที่ต่างกันทำให้มีผลการเรียนรู้ต่างกัน ในด้านความชอบแบบของภาพการ์ตูนนั้น เพศ กลุ่มอายุ และระดับชั้นที่ต่างกัน มีผลทำให้ความชอบแบบของภาพการ์ตูนแตกต่างกันด้วย ส่วนในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความชอบแบบของภาพการ์ตูนกับผลการเรียนรู้นั้นมีความสัมพันธ์กันน้อยมาก

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการใช้การ์ตูนประกอบการสอน

จากการที่มีผลงานการวิจัยของนักการศึกษาหลายคน ได้สรุปตรงกันว่าเด็กมีความสนใจในการอ่านหนังสือการ์ตูน ทำให้เกิดมีแนวความคิดในการนำเอาหนังสือการ์ตูนมาทดลองใช้ในการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก ครูในสหรัฐอเมริกาต่างก็ทดลองนำมาใช้ประกอบการสอนในวิชาต่าง ๆ กัน เช่น วิชาภาษาต่างประเทศ วิชาวิทยาศาสตร์และสังคมศึกษา เป็นต้น ปรากฏว่าได้ผลดีช่วยให้นักเรียนสนใจเนื้อหาวิชามากขึ้นและทำให้การสอนดีขึ้น (สมพงษ์ ศิริเจริญ และคนอื่น ๆ 2506:59) คินเดอร์ (1959:399) กล่าวถึงความคิดเห็นของนักจิตวิทยาและนักการศึกษาเกี่ยวกับการนำภาพการ์ตูนไปใช้ในการเรียนการสอนว่า การ์ตูนมีคุณค่าทางการศึกษาในแง่ของความกระชับและการดึงดูดความสนใจ เพราะเนื้อหาเพียงนิดหน่อย การ์ตูนก็สามารถสื่อความหมายได้ดีกว่าค้ายาว ๆ หลาย ๆ คำ

✓ ไชนส์ (2944 : 238-239) ได้ทำการทดลองกับนักเรียนเกรด 6 และ 7 ชั้นละ 400 คน โดยให้อ่านหนังสือการ์ตูนเรื่อง วันเดอร์ วูแมน (Wonder Woman) ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับชีวิตและงานของ คลารา บาดิน (Clara Baton) สำหรับกลุ่มควบคุมให้อ่านแบบเรียนธรรมดา ผลการทดลองปรากฏว่า ในการทดสอบครั้งแรก คะแนน

เฉลี่ยของกลุ่มทดลองสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุมอยู่ 10-30 เปอร์เซ็นต์ แต่เมื่อให้กลุ่มควบคุมได้อ่านหนังสือการ์ตูนนั้นบ้าง ปรากฏว่า คะแนนการสอบครั้งที่สองสูงขึ้นกว่าเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนกลุ่มทดลองที่ให้อ่านแบบเรียนธรรมดากลับทำคะแนนได้ไม่สูงกว่าครั้งแรกมากนัก ไชนส์ ได้สรุปผลการทดลองไว้ประการหนึ่งว่า กลุ่มทดลองได้เรียนรู้ไปมากที่สุด เท่าที่จะสามารถเรียนได้แล้ว จากการอ่านหนังสือการ์ตูนในครั้งแรก การอ่านแบบเรียนครั้งหลังจะไม่มีผลต่อการเรียนรู้และการทดสอบครั้งที่สองมากนัก ในขณะที่กลุ่มอ่านแบบเรียนธรรมดายังเรียนรู้ได้ไม่ถึงจุดอิ่มตัว แต่ก็สามารถไปถึงจุดนั้นได้ เมื่อได้อ่านหนังสือการ์ตูน การทดลองของไชนส์แสดงให้เห็นว่าหนังสือการ์ตูนช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้ดีกว่าการอ่านแบบเรียนธรรมดา

คินเดอร์ (1965:68-68) ได้ทำการสำรวจการใช้การ์ตูนประกอบการสอนของครูระดับมัธยมศึกษา จำนวน 300 คน ปรากฏผลดังนี้

1. ครูทุกคนมีความพอใจในประโยชน์ของการ์ตูน
2. นักเรียนร้อยละ 97 ชอบเรียนกับครูที่ใช้การ์ตูนประกอบการสอน
3. การ์ตูนมีประโยชน์มากที่สุด สำหรับครูที่สอนวิชาสังคมศึกษา คณิตศาสตร์ และวิชาภาษา
4. ประโยชน์ของการ์ตูนอยู่ที่การใช้เป็นภาพประกอบการดึงดูดความสนใจ การจูงใจ การให้ความชัดเจน และการเน้นให้เกิดอารมณ์ขึ้น
5. ครูและนักเรียนเห็นพ้องต้องกันว่า พอใจหนังสือแบบเรียนที่มีการ์ตูนเป็นภาพประกอบโดยให้อ่านหนังสือการ์ตูนเรื่อง

เคฟแมนและคิวเยอร์ (1947:87) ได้วิจัยการใช้การ์ตูนและภาพถ่ายในการอธิบายการฝึกอบรมพบว่า การ์ตูนให้ความคล่องแคล่วรวดเร็วในการระลึกได้ทั้งแบบทันทีทันใด และแบบช้าของผู้เรียนมากกว่าภาพถ่าย นอกจากนี้วิชาส่วนมากผู้เรียนจะเรียนโดยการนำเสนอในรูปแบบการ์ตูนและของการเสริมด้วยการ์ตูนมากกว่าเสริมด้วยภาพถ่ายในการสอน

บราวน์ (1977:113) ได้ยกตัวอย่างการทดลองการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาของโรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่ง ในสหรัฐอเมริกา โดยครูจะจัดมุมการ์ตูนไว้บนแผ่นป้ายสำหรับหน้าห้องเรียน นักเรียนจะเลือกตัดการ์ตูนจากหนังสือพิมพ์และวารสารมาติดไว้ที่มุมดังกล่าว

พร้อมทั้งคำอธิบายจุดเด่นของการ์ตูนนั้น ในแต่ละสัปดาห์นักเรียนจะช่วยกันพิจารณาเลือก "การ์ตูนประจำสัปดาห์" ที่ยอดเยี่ยมและบรรยายข่าวหรือเหตุการณ์ที่สำคัญในรอบสัปดาห์ได้ดีที่สุด แล้วคิดไว้ในป้ายประกาศพิเศษ วิธีการนี้ช่วยให้นักเรียนเข้าใจจุดสำคัญของภาพการ์ตูนในหนังสือพิมพ์และวารสารซึ่งช่วยสะท้อนเหตุการณ์ปัจจุบันของประเทศและของทั่วโลกได้ดีขึ้น เป็นการส่งเสริมการเรียนวิชาสังคมศึกษาได้เป็นอย่างดี

สำหรับการวิจัยในประเทศไทยที่เกี่ยวกับการนำการ์ตูนมาใช้ประกอบการสอนนั้น

✓ ประสงค์ สุรสิทธิ์ (2515:37-39) ได้ทำการทดลองเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ด้านความเข้าใจของนักเรียน จากการอ่านหนังสือบทเรียนภาษาอังกฤษที่มีแต่ตัวอักษร บทเรียนภาษาอังกฤษที่มีตัวอักษรประกอบด้วยภาพการ์ตูนและบทเรียนภาษาอังกฤษที่ผูกเป็นการ์ตูน เรื่องทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง 90 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2515 โรงเรียนโพธาราม "โพธารามวัฒนาเสณี" อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า กลุ่มนักเรียนที่อ่านบทเรียนที่ผูกเป็นการ์ตูนเรื่องมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่อ่านบทเรียนประกอบด้วยภาพการ์ตูนและกลุ่มนักเรียนที่อ่านบทเรียนที่มีเฉพาะตัวอักษรล้วน ๆ

ฉลอง ทับศรี (2517:59-62) ได้ทำการศึกษาว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นที่อยู่ในเมืองและชนบท จะชอบภาพ 4 ลักษณะดังนี้ คือ ภาพถ่าย ภาพเหมือน ภาพประติมากรรม และภาพล้อ มากน้อยแตกต่างกันหรือไม่ โดยวิธีสุ่มตัวอย่างระดับชั้นละ 100 คน รวม 400 คน จำนวนนักเรียนในเมืองกับชนบทมีจำนวนเท่า ๆ กัน เครื่องมือในการทดลองประกอบด้วยภาพ 4 ลักษณะ คือ ภาพถ่าย ภาพเหมือน ภาพประติมากรรม และภาพล้อ ภาพทั้งสี่ลักษณะนี้ติดไว้บนกระดาษแข็งเป็นชุด ๆ จำนวน 10 ชุด การทดสอบนักเรียนกระทำโดยให้นักเรียนดูภาพแต่ละชุดแล้วให้บอกว่าชอบภาพลักษณะใดในชุดนั้น ๆ มากที่สุด และชอบภาพใดรองลงมา ผลการค้นคว้าพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ชอบภาพล้อมากที่สุด และชอบภาพถ่าย ภาพประติมากรรม และภาพเหมือนน้อยลงตามลำดับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 ชอบภาพถ่ายมากที่สุด ชอบภาพล้อ ภาพประติมากรรม และภาพเหมือน น้อยลงตามลำดับ นักเรียนในเมืองกับนักเรียนในชนบท ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 ชอบภาพถ่ายไม่แตกต่างกัน ส่วนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในเมือง ชอบภาพถ่ายมากกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในชนบท นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ทั้งในเมืองและในชนบทชอบภาพเหมือน ภาพประติมากรรม และภาพล้อ ไม่แตกต่างกัน

สุวิษ แทนมัน (2517:33-36) ได้ทำการศึกษาเพื่อ เปรียบเทียบผลการ เรียนรู้ในด้าน ความเข้าใจของนักเรียน จากการอ่านบทเรียนวรรณคดีไทย 4 ประเภท อันได้แก่ บทเรียนที่มี แต่ตัวอักษร กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 120 คน แบ่ง เป็น 4 กลุ่ม โดยวิธีแบ่ง เป็นกลุ่มเท่า ๆ กัน เป็นกลุ่มทดลอง 3 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม ให้เวลานักเรียน อ่านบทเรียนแต่ละประ เภทและทำข้อสอบในเวลา ที่เท่า ๆ กัน ผลการวิจัยพบว่า ผลการ เรียนรู้ ของนักเรียนอ่านบท เรียนและแต่ละประ เภทไม่แตกต่างกัน เมื่อ เปรียบเทียบผลการ เรียนรู้ระหว่าง นักเรียนชายและหญิงในแต่ละกลุ่มปรากฏว่า ไม่แตกต่างกัน

✓ จากผลการวิจัยของ สุวิษ แทนมัน ครั้งนี้ได้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประสงค์ สุรสิทธิ์ ในแง่ที่ว่า ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านระหว่างนักเรียนที่อ่านบทเรียนที่มีแต่ตัวอักษร ประกอบ ด้วยภาพการ์ตูนกับนักเรียนที่อ่านบทเรียนที่มีเฉพาะตัวอักษรล้วน ๆ ปรากฏว่าไม่มีความแตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสุวิษ แทนมัน ได้อภิปรายผลไว้ประการหนึ่งว่า อาจจะเป็น เพราะนักเรียน เคยได้ฟังนิทาน เรื่องในบทเรียนมาก่อนบ้างแล้ว หรือเคยดูจากภาพยนตร์ หรือ จากโทรทัศน์ จึงทำให้ผลในด้านความ เข้าใจในการอ่านไม่แตกต่างกัน

ในปีต่อมาอีกคนหนึ่งที่ได้ทำการวิจัยการใช้หนังสือการ์ตูนประกอบการสอน คือ ประทีน คล้ายนาค (2518:33-38) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชาสุขศึกษาของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้หนังสือการ์ตูนประกอบการสอน เปรียบเทียบกับการสอน ตามปกติ กลุ่มตัวอย่างใช้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม โดยการแบ่งนักเรียนที่มีความสามารถเท่าเทียมกันออกเป็นสองกลุ่ม กลุ่มละ 40 คน ให้กลุ่มที่ 1 เรียนกับครูโดยครูใช้อุปกรณ์การสอน เช่น รูปภาพ ของจริง ภาพโปสเตอร์ ประกอบการสอน อีกกลุ่มหนึ่งให้เรียนกับครูคนเดียวกันแต่ใช้หนังสือการ์ตูนประกอบการสอน แทนการใช้อุปกรณ์การสอนอย่างอื่น ๆ ให้ทั้งสองกลุ่มใช้เวลาเรียนบทเรียน รวมทั้งการทดสอบ เท่ากัน บทเรียนที่ใช้ทั้งหมดมี 7 เรื่อง ได้แก่ สุรา มური ยาเสพติดให้โทษ การป้องกันอุบัติเหตุ ภายในบ้าน การป้องกันอุบัติเหตุภายในโรงเรียนและตามทางสัญจร การปฐมพยาบาลและการ เสียเลือด คนเป็นลม และการปฐมพยาบาลคนถูกก่อสร้างขบกัด ใช้เวลาในการทดลองทั้งหมด 7 ชั่วโมง หลังจากจบบทเรียนแต่ละครั้งใช้แบบทดสอบชนิด เลือกตอบเรื่องละ 20 ข้อ ทำการ ทดสอบทันทีทั้งสองกลุ่ม

ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสือการ์ตูนประกอบการสอนกับนักเรียนที่สอนโดยใช้อุปกรณ์การสอนตามปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน สำหรับการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชายและหญิงที่เรียนโดยใช้หนังสือการ์ตูนประกอบการสอนปรากฏว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ไม่แตกต่างกันแต่มีแนวโน้มว่านักเรียนหญิงจะได้คะแนนผลสัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนชาย แสดงให้เห็นว่า หากครูจะดัดแปลงบทเรียนธรรมดาที่มีอยู่ให้เป็นหนังสือการ์ตูนแล้ว จะสามารถใช้หนังสือการ์ตูนประกอบการสอนของครูได้ดีพอ ๆ กับการใช้อุปกรณ์การสอนอย่างอื่นที่หายากและมีราคาแพง แต่ควรจัดเนื้อหาของภาพการ์ตูนให้ตรงกับเนื้อหาของวิชาให้มากที่สุด และควรแยกย่อยจากสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมโดยใช้ภาพและก่อนที่นักเรียนจะได้เรียนบทเรียนจากหนังสือการ์ตูน ครูผู้สอนควรจะได้กล่าวถึงสิ่งที่จะเรียนว่า ต้องการให้นักเรียนได้รับอะไรบ้างจากบทเรียนการ์ตูน วิธีอ่านควรทำอย่างไร ทั้งนี้ก็เพื่อให้ได้ประโยชน์จากการ์ตูนมากที่สุด

✓ สุรางรัตน์ ณ พัทลุง (2521:ข) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาสุขศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 โดยการสอนด้วยหนังสือการ์ตูนกับการสอนแบบเดิม ใช้เวลารวมทั้งการทดสอบเท่ากัน ปรากฏผลการทดลองว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้หนังสือการ์ตูน แตกต่างจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการสอนตามแบบเดิม ซึ่งใช้วิธีการสอนแบบบรรยายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

✓ ประเสริฐ มาสุปรีดี (2522:31-32) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การสอนด้วยหนังสือการ์ตูนกับการสอนตามปกติ พบว่ากลุ่มนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้หนังสือการ์ตูน มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยวิธีสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบของการเสนอเนื้อหาในหนังสือการ์ตูนเรื่อง

จากการที่ได้ศึกษาค้นคว้ามา จะเห็นได้ว่า หนังสือการ์ตูน เรื่องนั้นมีลักษณะองค์ประกอบและโครงสร้างที่เหมือนกับรูปแบบของละครวิทยุ เป็นอย่างมาก ซึ่งละครวิทยุ (Audio Drama) จัดเป็นสื่อที่แสดงด้วยเสียง ความหมาย อารมณ์ ความรู้สึกจากบทบรรยาย การสนทนา และเสียงประกอบ

องค์ประกอบของละครวิทยุ หมายถึง ส่วนประกอบต่าง ๆ ที่รวมกันเข้าเป็นการแสดงแบบละครวิทยุ องค์ประกอบเหล่านี้ ได้แก่ (Brockett. 1964:24-47)

1. โครงเรื่อง (Plot)
2. แก่นของเรื่อง (Theme)
3. ตัวละคร (Character)
4. บทสนทนา (Dialogue)
5. บทบรรยาย (Narration)
6. เสียงประกอบ (Sound Effect)

จากองค์ประกอบหรือโครงสร้างของละครวิทยุดังกล่าวนั้นจะเห็นว่า มีส่วนที่เหมือนกับโครงสร้างของหนังสือการ์ตูน เรื่องทุกประการ เพราะการ์ตูนเรื่องมีการผูกเนื้อเรื่องขึ้นมา มีโครงเรื่องที่ทำให้เกิดความคล้อยตาม มีตัวละครที่เจาะจาสนทนาได้ครบตามบทตลอดเรื่อง และมีแก่นของเรื่อง (Theme) รวมทั้งมีการบรรยายแทรกบางโอกาส ซึ่งหากจะแตกต่างจากละครวิทยุแล้วก็แตกต่างกันตรงที่ ละครวิทยุนั้นให้ภาพทางเสียงหรือที่เรียกว่า ภาพจินตนาการ (Mental Image) หรือภาพอันเกิดจากการจินตนาการของผู้ฟัง (Callahan. 1948:112) และเกี่ยวกับข้อดีของละครวิทยุนี้ สดใส พันธุมโกมล (2516:4) กล่าวว่า ละครนั้นถ้าทำได้อย่างถูกต้องก็น่าจะเกิดประโยชน์อย่างมากมายมหาศาลสำหรับเยาวชน ซึ่งกำลังอยู่ในวัยที่จะพัฒนาความคิด ความอ่าน รสนิยม จิตใจ และความรู้ความสามารถด้านต่าง ๆ เพราะละครวิทยุให้ชีวิตชีวาตื้นซมจริง ให้เห็นกระทำหรือภาพพจน์ (Image) จากบทบาทหรือบทสนทนาเร้าอารมณ์ให้คล้อยตาม โดยใช้เสียงประกอบการสนทนาของตัวละครทำให้เปลี่ยนทัศนคติของเด็กได้โดยง่ายอีกด้วย

การบรรยาย

การบรรยาย หมายถึง การบรรยายเรื่อง บรรยายฉาก บรรยายรายละเอียดหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้มองเห็นภาพพจน์ได้อย่างแจ่มแจ้งชัดเจน และการเขียนบทบรรยายนั้นเป็นการบรรยายให้ผู้อ่านได้รู้จักสิ่งต่าง ๆ อาจจะเป็นเรื่องที่อยู่รอบ ๆ ตัว หรือสภาพท้องถิ่น เป็นการใช้คำที่ง่าย ๆ สำหรับเด็กและในการเขียนบทบรรยายนั้นไม่ควรนำตัวเองเข้าไปเกี่ยวข้องกับปะปนในเรื่องที่บรรยายนั้น

ส่วนการใช้ภาษาในการพูดบรรยายนั้น ควรเลือกใช้คำง่าย ๆ เข้าใจได้แจ่มแจ้ง ชัดเจน ประโยคไม่ควรยาวมากนัก ส่วนการใช้ภาษาในการบรรยายที่ยาวมากจะทำให้เกิดความ งุนงงตามไม่ทัน ถ้าจะให้ดีควรให้กระชับรัด การบรรยายยาวเกินไปนั้นนอกจากจะทำให้ผู้อ่าน หรือผู้ฟังเกิดความเบื่อหน่ายแล้ว อาจจะทำให้พลาดจุดสำคัญของเรื่องไปได้ ถ้าจำเป็นต้องใช้ ศัพท์วิชาการก็ควรอธิบายสั้น ๆ เพื่อให้แน่ใจว่าผู้ฟังเข้าใจ ควรเลือกระดับคำพูดให้เหมาะสมกับ ผู้ฟังและโอกาสด้วยคำสะแลง หรือคำล้อเลียนต่าง ๆ แม้ในบางครั้งจะช่วยให้ผู้ฟังสนุกสนานและ เป็นกันเองมากขึ้นก็ตามแต่จะต้องระมัดระวังและเลือกใช้ให้ดี (ชลธิชา กลัดอยู่ และคนอื่น ๆ 2517:124-125)

จากการสัมมนาการจัดทำหนังสือสำหรับเด็กของกรมสามัญศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ 2516:20) ได้รายงานไว้ว่า "คำบรรยายที่ใช้ในหนังสือที่เป็นข้อความประกอบภาพนั้น ควรอยู่ใน วงประสมการณ์ของเด็ก หรือ เป็นคำที่เด็กได้คุ้นเคยมากที่สุด อยู่ในระดับความยากง่ายใน หนังสือ เรียบของเด็ก"

การสนทนา

เปลื้อง ณ นคร (2507:123) ได้กล่าวถึงบทสนทนาว่า คือถ้อยคำที่ตัวละครได้พูดคุย กัน ซึ่งจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการดำเนินเรื่องและฉากด้วย และบทสนทนามีส่วนสำคัญ อย่างยิ่งที่จะทำให้ผู้อ่าน เข้าใจรายละเอียดในเรื่องนั้น การเขียนบทสนทนาจึงไม่ควรลืมนำ ตัวละครนั้น คือ ผู้ดำเนินเรื่อง และตัวละครมีความรู้สึกและอารมณ์อย่างไรในขณะสนทนา

โดยทั่วไปแล้วบทสนทนาที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. มีความเป็นธรรมชาติ คือ มีลักษณะสมจริงกับชีวิตมากที่สุด
2. บทสนทนาที่ดีจะต้องใช้ภาษาให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงระดับการศึกษา อายุ

สภาพสังคม และเพศ เป็นต้น

3. มีความคงที่ คือ บทสนทนาจะต้องสอดคล้องต่อเนื่องกันตลอดเรื่อง เพื่อให้การ เล่าเรื่องเป็นไปโดยราบรื่น สม่่าเสมอ

นอกจากนี้ คาลาซาน (1948:113) ได้กล่าวถึงบทสนทนาไว้ดังนี้

1. การสนทนาแต่ละบทจะช่วยในการสร้างภาพพจน์ของฉากและอากัปกริยาของตัวละคร
2. บทสนทนาแต่ละตอนควรดำเนิน เรื่องอย่างรวดเร็ว หลีกเลี่ยงการรบกวนหรืออยู่กับที่
3. บทสนทนาที่ดีจะช่วยอธิบายการกระทำที่เกิดขึ้นในแต่ละฉาก
4. บทสนทนาจะช่วยให้การดำเนิน เรื่อง การเปลี่ยนฉากสู่ฉาก กระทำได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ รวดเร็ว และเหมาะสม

5. บทสนทนาทำให้เกิดอารมณ์คล้อยตาม เนื้อ เรื่อง เกิดภาพพจน์เกี่ยวกับเวลา สถานที่ และท้อง เรื่อง

6. สถานการณ์และบรรยากาศสร้างได้ด้วยบทสนทนา ผู้เขียนสามารถอ้างถึงคำเหล่านี้ได้บ่อย ๆ ในบทสนทนา

ความสามารถด้านความ เข้าใจในการอ่านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เนื่องจากการอ่านมีความสำคัญมากต่อการดำเนินชีวิตของคนเรา ทั้งในด้านการเรียน การประกอบอาชีพ การหาความรู้และการพักผ่อนหย่อนใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงเรียน การศึกษาวิชาการต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับความสามารถทางการอ่านของนักเรียนทั้งสิ้น ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1930 เป็นต้นมา ได้มีการศึกษา เรื่องของความเข้าใจในการอ่านกันอย่างกว้างขวางว่า มีสิ่งใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับความ เข้าใจในการอ่าน การค้นคว้าส่วนมากแสดงให้เห็นว่า เชาว์ หรือสติปัญญาและความ เข้าใจคำศัพท์ มีส่วนเกี่ยวข้องกับความ เข้าใจในการอ่าน เป็นอย่างมาก

ริสเซล (1961:812) กล่าวว่า คำศัพท์ที่เด็กเข้าใจแล้ว และความสามารถของ เด็กที่จะ เข้าใจความหมายของคำใหม่นั้น เป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เด็กที่เข้าใจคำศัพท์มาก จะสามารถ เคารความหมายของคำที่ตนพบใหม่ได้อย่างใกล้เคียง และใช้คำนั้นได้โดยที่ตนยังไม่ทราบความ-หมายของคำอย่างสมบูรณ์ ยิ่งกว่านั้น ความเข้าใจคำศัพท์จะขยายกว้างขึ้น เมื่อเด็กได้ เกี่ยวข้อง กับคำต่าง ๆ มากขึ้น

การอ่านกับความ เข้าใจ

การอ่านที่ดีไม่ใช่อ่านได้ถูกต้องหรืออ่านได้รวดเร็วอย่างเดียวเท่านั้น แต่จะต้อง ประกอบด้วยความ เข้าใจ และสามารถจับใจความได้ซึ่งขึ้นอยู่กับชนิดของ เรื่องที่อ่าน จุดประสงค์

และประสบการณ์เก่า ๆ ของผู้อ่าน หน้าที่ของครูอยู่ที่จะต้องดึงวัตถุประสงค์ในการสอน จัด ประสบการณ์ให้แก่เด็กให้มาก เพื่อจะได้เกิดความเข้าใจ สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาความเข้าใจ ก็คือพื้นฐานของความคิดระดับสติปัญญา หรือความสามารถในการเรียนของแต่ละคน ตลอดจน การรวบรวมความคิดต่าง ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ครูอาจจะช่วยเด็กได้บ้าง โดยพยายามให้เด็กเข้าใจ ความหมายของคำศัพท์ ให้รู้จักการใช้คำและจำคำได้ ซึ่ง แอดัมส์ และคณะ (1949:525) ได้กล่าวว่า อาจทำได้หลายวิธี เช่น จัดกิจกรรมที่สนุกสนาน พาไปทัศนศึกษาในที่ต่าง ๆ ใช้ อุปกรณ์และฝึกฝนบ่อย ๆ จัดให้มีการอภิปรายและอธิบายให้แจ่มแจ้งยิ่งขึ้น และแนะนำให้เด็กรู้จัก ใช้พจนานุกรมอย่างฉลาด เป็นต้น

พื้นฐานของความเข้าใจ

บอนด์และทิง เคอร์ (1957:486) ได้กล่าวถึงความเข้าใจว่ามีพื้นฐานมาจากสิ่งต่อไปนี้คือ

1. ความหมายของคำ เป็นรากฐานที่สำคัญของความเข้าใจในการอ่าน เมื่อเด็ก เข้าใจความหมายของคำศัพท์ เหล่านั้นชัดเจนและกว้างขวางพอแล้ว ย่อมทำให้เด็กเกิดความคิด ที่จะนำมาใช้ในการอ่าน ทำให้เข้าใจประโยค ตอน หรือบทที่อ่านได้ดี

2. หน่วยความคิด เพื่อที่จะเข้าใจประโยค เด็กจะต้องอ่าน เป็นหน่วยความคิด กล่าวคือ แมंगอ่าน เป็นกลุ่มคำให้ได้ความไต่ความหมายของคำต่อเนื่องกัน เป็นกลุ่ม ๆ แทนการ อ่านทีละคำ ถ้าเด็กมีความสามารถในทางนี้ดี ก็จะอ่านข้อความนั้น ๆ ด้วยความเข้าใจ ตรง-กันข้ามกับเด็กที่อ่านหนังสือทีละตัว ย่อมไม่สามารถจัดกลุ่มคำตามหน่วยความคิดได้ ทำให้เป็น อุปสรรคต่อการ เข้าใจความหมายในแต่ละประโยค

3. การเข้าใจประโยค เมื่อเด็กเข้าใจคำ และรู้จักอ่าน เป็นหน่วยความคิดแล้ว ต้องรู้จักนำเอาแต่ละคำหรือแต่ละส่วนมาสัมพันธ์ เข้าด้วยกันจนได้ใจความ เป็นประโยค

4. การเข้าใจตอน หมายถึงความสามารถนำแต่ละประโยคในตอนนั้น ๆ มาสัมพันธ์ กัน เด็กจึงจะอ่านได้เข้าใจยิ่งขึ้น

5. การเข้าใจเรื่องราวที่ยาวขึ้น เพื่อให้เข้าใจ เรื่องราวหรือข้อความที่อ่าน เด็ก จะต้องเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างข้อความสำคัญ ๆ ที่มีอยู่ในตอนก่อน ๆ และข้อความในตอน ต่อ ๆ มาอีกด้วย

จะเห็นได้ว่า แต่ละข้อที่กล่าวมาแล้วข้างต้น มีความสัมพันธ์กันตามลำดับ การสอนที่ดี ต้องพัฒนาความสัมพันธ์ของทักษะเหล่านี้ คือ การเข้าใจความหมายของคำ การรวมกลุ่มคำหรือหน่วยความคิดหนึ่ง ๆ เข้าเป็นประโยค การนำประโยคมาสัมพันธ์กันได้ความหมายเป็นตอน ๆ และการนำใจความของแต่ละตอนมาต่อ เนื่องกันจนสามารถเข้าใจ เรื่องที่อ่านทั้ง เรื่อง

เกทส์ (1947:657) มีความเห็นว่า ความเข้าใจในการอ่านขึ้นอยู่กับ การเข้าใจ ความหมายของคำต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง เขากล่าวว่า อุปสรรคของความเข้าใจ ความซาบซึ้ง และการจดจำความคิดต่าง ๆ จากสิ่งที่อ่านนั้น คือ ความขัดข้องของกลไกทางร่างกาย เช่น เด็กจำคำได้ช้าและเสียเวลามาก เกทส์ได้พิจารณาความเข้าใจในการอ่านจากชนิดของความ เข้าใจในการอ่านพิสัยของความ เข้าใจในการอ่าน ความถูกต้องของความ เข้าใจในการอ่าน ระดับความเข้าใจในการอ่าน และความเร็วของความ เข้าใจในการอ่าน

ฮิลเลียร์ด (1934:6) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ เรื่องความสามารถในการอ่าน และพบว่า ระดับสติปัญญา มีอิทธิพลต่อการอ่านด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของสิทธิโชค วราหุสินต์กุล (2514:64) พบว่า เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนสูง มีความสามารถในการอ่านภาษาไทย ดีกว่าเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนต่ำ

สแตรง (1940:11) กล่าวว่า "กิจกรรมทุกอย่างของโรงเรียนประมาณร้อยละ 80 ถึง 90 จะต้องอาศัยการอ่าน" การศึกษาในปัจจุบันนี้ต้องอาศัยการอ่าน เป็น เครื่องมือสำคัญ ในการค้นคว้าทางความรู้ต่าง ๆ ดังนั้นความสามารถในการ เข้าใจ เรื่องที่อ่านจึง เป็นสิ่งสำคัญ อย่างยิ่ง และนักเรียนก็ควรได้รับการฝึกฝนด้านนี้ให้มาก

พิกาซ (1956:304) พบว่า เด็กที่อ่านหนังสือไม่ค่อยเข้าใจ หรือไม่สามารถหา ความสัมพันธ์ของ เนื้อ เรื่องที่อ่านได้ดี เท่ากับผู้ที่อ่านหนังสือ เข้าใจนั้น เป็นเพราะ เข้าใจคำศัพท์ น้อยกว่านั่นเอง

เอ็อมพร จตุรธำรง (2521:59-62) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการ อ่านบทความที่มีการจัดความคิดรอบยอดของเนื้อ เรื่องด้วยวิธีต่าง ๆ กับบทความที่ไม่ได้จัด ความคิดรอบยอดของ เนื้อ เรื่อง ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยแยก เป็นกลุ่มทดลองที่มี ระดับความสามารถด้านความ เข้าใจในการอ่านออกเป็นสามระดับ คือ ระดับความสามารถ

ด้านความเข้าใจในการอ่านสูง ปานกลาง และต่ำ ผลการศึกษาวิจัยปรากฏว่า ความเข้าใจในการอ่านบทความที่มีการจัดความคิดรวบยอดของเนื้อเรื่องวิธีต่าง ๆ กับบทความที่ไม่ได้จัดความคิดรวบยอดของเนื้อเรื่องไม่แตกต่างกัน และระดับความสามารถด้านความเข้าใจในการอ่าน ทั้งสามระดับคือ สูง กลาง และต่ำ ไม่แตกต่างกัน

ชนิดของความเข้าใจในการอ่าน

เกทส์ (1947:657) ได้อ้างตามธอร์นไคค์ (1941:120-121) แสดงไว้ว่า ความเข้าใจถ้อยคำหรือข้อความต้องอาศัยขบวนการซึ่งซับซ้อนมากของการทำงานของสมอง (Complex mental operation) ซึ่งมีความซับซ้อนและแตกต่างอย่างมากจากการเก็บหรือรับเอาความคิดที่เฉพาะเจาะจงอันหนึ่งหรือหมู่ของความคิดมาเป็นของตน บุคคลแต่ละคนจับใจความสิ่งที่เขาอ่านแตกต่างกันออกไปตามประสบการณ์เดิมของตนเอง และตามความคิดที่เกิดขึ้นในขณะนั้นด้วย หมายความว่า ขณะที่อ่าน เขาต้องทำหลาย ๆ อย่างในเวลาเดียวกัน เช่น การเลือก การประเมินค่า การรวบรวมความคิด โดยใช้วิธีต่าง ๆ กันหลายวิธีตามวัตถุประสงค์ในขณะนั้น ๆ วัตถุประสงค์ของการอ่านหรือการฟังในโอกาสต่าง ๆ กันย่อมแตกต่างกันออกไป เด็กที่มีปัญญาเฉลียวฉลาดจะต้องตั้งวัตถุประสงค์ไว้ก่อนที่จะอ่านหรือฟังเรื่องนั้น ๆ เสมอ

การอ่านเพื่อความเข้าใจมีหลายชนิดด้วยกัน การอ่านเป็นขบวนการที่ต้องใช้ความคิดและบุคคลแต่ละคนจะตั้งวัตถุประสงค์ในการอ่านแตกต่างกันไปตามความต้องการของตน ดังนั้นในการสอนอ่านครูจึงควรกำหนดชนิดที่สำคัญ ๆ ของการอ่าน และวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ในการอ่านไว้ด้วย ชนิดและวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ๆ ของการอ่านอาจกล่าวได้ดังต่อไปนี้

1. อ่านเพื่อเก็บใจความสำคัญ หรือเก็บใจความโดยทั่ว ๆ ไป
2. อ่านเพื่อศึกษารายละเอียดที่สำคัญ ๆ
3. อ่านเพื่อศึกษาคำแนะนำต่าง ๆ เช่น การใช้เครื่องมือ เป็นต้น
4. อ่านเพื่อคาดการณ์ว่าเรื่องจะลงเอยอย่างไร
5. อ่านเพื่อศึกษาคุณค่าของสิ่งที่อ่าน เช่น อ่านเพื่อรายงานว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจเพียงไร
6. อ่านเพื่อรวบรวมเรื่อง หรือย่อโดยนำมาเขียนเสียใหม่
7. อ่านเพื่อเปรียบเทียบกับเรื่องราวหรือข้อความอื่น

8. อ่าน เพื่อจดจำและอ่าน เพื่อให้เข้าใจเนื้อหา สำหรับนำไปใช้ชั่วคราว หรือนำไปใช้ตลอดไป

โครงการอ่านที่ดี จะก่อให้เกิดความเข้าใจในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวมานี้ การอ่านที่ต่างชนิดต่างวัตถุประสงค์กัน อาจอ่านด้วยความเร็วต่าง ๆ กันด้วย อย่างไรก็ตาม วัตถุประสงค์ วิธีการอ่านนั้น ควรจะได้ดัดแปลงให้เหมาะกับจุดมุ่งหมาย เฉพาะของแต่ละบุคคล

พิษภัยของความเข้าใจในการอ่าน

เด็กจะอ่านได้ดีขึ้นมากขึ้น และถูกต้องขึ้นเพียงใด ขึ้นอยู่กับพิษภัยของหมุกค่าที่เด็กแต่ละคนจะสามารถอ่านได้เข้าใจ ซึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถทางสติปัญญา ชนิดของประสบการณ์เก่า และความยากง่ายของข้อความที่เด็กอ่านด้วย

ความถูกต้องของความเข้าใจในการอ่าน

เด็กหลายคนอ่านข้อความเดียวกัน ในครั้งแรกเด็กจะเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้มากน้อยต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความถูกต้องในการเข้าใจ เรื่องที่อ่านของเด็กแต่ละคน ความถูกต้องนี้จะมีความขึ้นตามลำดับจนถึงขั้นสูงสุด เมื่อ เป็นผู้ใหญ่ความถูกต้องในการเข้าใจของเด็กย่อมแตกต่างกันมากน้อยตามประสบการณ์และระดับความยากง่ายของข้อความหรือความยาวของข้อความนั้น ๆ การสอนเพื่อให้เด็กมีความเข้าใจในการอ่านอย่างถูกต้องทำได้โดยครูเราให้นักเรียนอ่านซ้ำอีกครั้งหนึ่ง หรือช่วยให้นักเรียนทราบว่าตัวเองมีมาตรฐานและความสามารถในการอ่านเพียงไร โดยใช้วิธีการทดสอบ

ระดับความเข้าใจในการอ่าน

ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการด้วยกัน เป็นต้นว่า สติปัญญา ความสามารถในการอ่าน ความเข้าใจคำศัพท์ที่อ่าน และวิธีการพิเศษเฉพาะตัวของผู้อ่านแต่ละคน นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับประสบการณ์ดั้งเดิมของแต่ละคนด้วย

ความเร็วของการเข้าใจในการอ่าน

การพิจารณาว่าใครมีความสามารถอ่านได้เร็วเพียงใดนั้น สังเกตได้จากสิ่งต่อไปนี้คือ

1. คนนั้นสามารถ เข้าใจคำหรือข้อความที่อ่านได้เร็วเพียงใด
2. ขอบเขตความคิดที่มีต่อคำต่าง ๆ หรือข้อความต่าง ๆ มีมากน้อยเพียงใด

จะเห็นได้ว่า ความเร็วในการอ่านของเด็กต้องอาศัยความเข้าใจคำศัพท์ ความสามารถในการนึกเห็นภาพสิ่งที่อ่าน ความยากง่ายของข้อความ ชนิดของความถูกต้องรวมทั้งสิ่งอื่น ๆ อีก ซึ่งเป็น เรื่องที่ครูจะพิจารณา สํารวจ และหาทางแก้ไขให้เด็กมีอัตราความเร็วของการเข้าใจสิ่งที่อ่าน เพิ่มขึ้นได้มากที่สุด เท่าที่สามารถจะทำได้

จาก เอกสารและการวิจัย เกี่ยวกับความ เข้าใจในการอ่านดังกล่าวนั้น แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบทางด้านความสามารถด้านความ เข้าใจในการอ่าน เป็นตัวแปรที่สำคัญที่ควรนำมาศึกษาดังนั้น ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้ใช้ตัวแปรที่เกี่ยวกับความสามารถด้านความ เข้าใจในการอ่าน เพราะนักเรียนที่มีระดับความสามารถด้านความ เข้าใจในการอ่านต่างกัน จะส่งผลต่อปริมาณการเรียนรู้ต่างกันด้วย หรืออาจจะกล่าวในลักษณะของความสามารถที่ติดตัวมาโดยกำเนิด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2520:11) ซึ่งจะมีผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อปริมาณการเรียนรู้และสัมฤทธิ์ทางการ เรียนที่เห็นได้ชัด คือ เด็กฉลาดจะเรียนหนังสือเก่ง ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงใช้ความสามารถด้านความ เข้าใจในการอ่าน เป็น เครื่องแบ่งความสามารถทางการ เรียนของนักเรียน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย